

A budapesti szállodások, vendéglősök és keresmárosok ipartársulatának

ÉRTESITŐJE.

EGYEDÜLI HIVATALOS SZAKKÖZLÖNY. — KIADJA AZ IPARTARSULAT.

Az „Értesítő” a társulat tagjai díjfizetés nélkül kapják.

MEGJELENIK MINDEN HÓ UTOLSÓ NAPJÁN.

Szerkeszti: Poppel Miklós ipartársulati titkár.

Kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Budapest, IV. kerület, Ferencz József-rakpart 16. szám.

Hirdetéseket csak ajánlhatónak ismert cégektől fogadunk el.

H I R D E T É S E K

a társulatnál: IV. ker., Ferencz József-rakpart 16. szám alatt véletlenek fel

EGYSZERI HIRDETÉS ÁRA:

| | |
|-------------------------|-----------|
| Egész oldal | 40 korona |
| Fél oldal | 20 „ |
| Negyed oldal | 12 „ |
| Nyolcad oldal | 7 „ |

Meghívó

a „BUDAPESTI VENDÉGLŐSÖK SZAKIRÁNYÚ TANONC ISKOLÁJÁNAK” 1908. június 6-án, d u 4 1/2 órakor, a VI. ker., Érsek-utcai iskola I. emeletén tartandó

ÉVZÁRÓ VIZSGÁLATÁRA,

melyre tisztelettel meghívja

Budapest, 1908. május 26.

Glück Frigyes s. k.
a felügy. biz. elnöke.

A tanoncoktatás az új ipartörvény tervezetben.

Az új ipartörvénytervezetnek az iparoktatással foglalkozó XV. fejezetéből minket főképpen a tanoncoktatásra vonatkozó paragrafusok érdekelnek.

Örömmel tapasztaljuk, hogy a tanoncoktatás reformálásában legelső sorban, a szakirányú oktatás eszméje érvényesül.

A 234. §., amely a tanonciskolák létesítésére vonatkozó általános rendelkezést mondja ki, a szakirányú oktatás kérdését oly módozattal állja meg, hogy az ugyanolyan nemű és az ugyanabban az iparoscsoportban foglalkoztatott iparostanulók és iskolaköteles fiatal munkások részére, ha együttes számuk eléri az ötvenet, a tanonciskolában külön *szakirányú oktatás* nyújtását rendeli el. S ezt az elvet oly következetesen kívánja érvényesíteni, hogy még az általános és a gazdasági ismétlő iskolákra nézve is kimondja, hogy ezekben is *ipari szakosztály* létesítendő ott, ahol az ugyanolyan nemű iparostanulók és iskolaköteles fiatal munkások együttes létszáma eléri a huszonötöt.

A szakirányú oktatás eszméje így diadalmaskodott a tanoncoktatás terén, ahol ez az irány elsőtől a mi iskolánk szervezésénél valósult meg.

És mi a szakirányú oktatás eszméjének ily módon való érvényesítésében, amidőn az immár törvényes rendelkezéseken alapszik, egyfelől nagyon helyes erőforrást találunk a vendéglőstanoncok szakirányú oktatásának országsszerte való szervezése tekintetében, másfelől pedig a vendéglősipar képzéséhez való kötéséért folytatott régi küzdelmünknek jogosultsága iránt nyertünk ez után is érveket és jogos biztosítékokat arra nézve, hogy bár most sem tudott a mi küzdelmünk diadalt aratni, mert az új törvény-tervezetből is hiányzik a mi iparunk képzéséhez való kötése, mégis lehetetlen, hogy éppen a tanoncoktatásnak a szakirányban való rendezése mellett, a mi iparunk továbbra is kihagyassék a képzéshez kötött iparágak sorából, mert ez érthetetlen és igazolhatatlan következetlenség és logikátlanság volna éppen a szakirány eszméjének érvényesülésével szemben.

Ezt a következetlenséget és logikátlanságot csak tetézi

a tanoncoktatásra vonatkozó legszerencsésebbintézkedése is a törvény-tervezetnek, amely mintegy önként mondja ki a képzéshez való kööttség jogát minden oly iparágára nézve, amelyeken a tanoncok a törvénytervezet 295--304-ig terjedő §§-aiban ismertetett és szabályozott szakvizsgálatot tartoznak tenni, arra illetékes vizsgálóbizottság előtt.

A törvénytervezetnek ezt a részét alább szóról—szóra közöljük. Ennél fényesebb, meggyőzőbb bizonyítékot nem tudnánk sehonnét szerezeni a mi igazságunk, a mi jogos küzdelmünk, a mi kitartó harcunk mellett. *Készen a törvénytervezetnek ez a része, amidőn az iparostanoncoknak a szakvizsgáló bizottság előtt való megvizsgálását elrendeli és szabályozza, magának a képzéshez való kööttségnek elvét és jogát ekkor valósítja meg.*

Lehetetlen, hogy a jognak tételes kimutatása elmaradjon ott, ahol a jogalap valóságban megvan, s csak szavakban nem jut kifejezésre.

És most álljanak itt a hivatkozott paragrafusok, mint legilletékesebb tanubizonyosságaink föltel-, magunk közt, szakársaink között pedig szolgáljanak az új törvénytervezetnek ezek a paragrafusai buzdításul arra nézve, hogy a vendéglős tanoncok szakirányú oktatását országsszerte mindenütt, ahol arra megfelelő viszonyok és körülmények vannak, szervezni kell, mert ebben az országsszerte szervezett szakirányú oktatásban rejlik a mi iparunk jövődjének záloga.

Ahol a céltudatos és magatudatos küzdelem élő intézményekbe tudja megtestesíteni, megteremteni a maga vezérlő eszméjét és ideálját, ott a siker elmaradhatatlan, mert minden előítélet és minden lekicsinylés eltörpül az élő igazság ereje és hatalma előtt! Minden a mi él létezésével igazolja jogát és igazságát. Szervezzünk és létesítsünk tehát mindenütt szakirányú iskolákat. Használjuk erre az új törvény által adandó alkalmat!

Az alább következő intézkedéseket mind az új törvénytervezet foglalja magában. Használjuk ki ezt iparunk jövődjé, becsülete és tisztessége érdekében!

295. §.

A munkaadó a tanviszonynak törvény, illetve szerződés szerint való megszűnését annak bekövetkezte előtt legalább két héttel az iparhatóságnak bejelenti és ez alkalommal az iskola látogatására kötelezett tanuló iskolai bizonyítványát bemutatni, úgyszintén a tanulónak az ipar gyakorlati ismereteiben tanúsított előhaladásáról, szerzett képességeiről és a tanviszony tartama alatt tanúsított magaviseletéről jelentést tenni tartozik.

296. §.

Az iparhatóság, mihelyt a bejelentés hozzá beérkezett, még a tanviszonynak a törvény, illetve a szerződés szerint való megszűnése előtt intézkedik a tanuló képességeinek és az iparban szerzett ismereteinek megvizsgálása iránt.

Az olyan tanuló, aki az iskolát köteles volt látogatni és azt legalább elégséges eredménnyel nem végezte, a gyakorlati ismereteken kívül arra nézve is megvizsgálandó, hogy iparnak segédként való üzésére eléggé érett és általános ismeretei elégségesek-e?

A vizsgálatra a tanuló munkaadója és törvényes képviselője is meghívandó.

297. §.

A vizsgáló bizottság a vizsga eredményéről az iparhatóságnak jelentést tesz.

Az iparhatóság az iparos- (kereskedő-) tanulónak ez alapon a tanviszony befejezéséről bizonyítványt ad, melybe fölveendők:

1. a tanuló neve, születési helye, éve és a tanviszonyt megelőzőleg szerzett iskolai képzettsége;

2. a munkaadó neve, illetve cége foglalkozása, az üzlet, műhely, illetve vállalat helye, melyben a tanuló alkalmazásban volt;

3. a tanviszony eltöltött tartama és az ipar, illetve foglalkozási kör, melyet a tanuló elsajátított;

4. amennyiben a tanuló iskolát látogatott, az iskola (tanfolyam) megnevezése és az elért eredmény;

5. a gyakorlati vizsga eredménye;

6. az illetékes iparhatósági közeg aláírása és az iparhatósági pecsét.

298. §.

Ha az iparos- (kereskedő-) tanuló a gyakorlati vizsgán kellő eredményt nem tanúsított, az iparhatóság, ha úgy találja, hogy ez a tanuló szakképzettségének és előmenetelének biztosítása érdekében szükséges a tanuló munkaviszonyát legfeljebb egy évig meghosszabbíthatja.

A tanviszony e szakasz első bekezdése, valamint a 274. §. utolsó bekezdése alapján összesen egy évnél tovább meg nem hosszabbítható.

299. §.

A bizottságot, mely a tanviszony befejezése előtt az iparos- (kereskedő-) tanuló gyakorlati ismereteit megvizsgálja, az iparhatóság alakítja meg. A bizottság az elnökön kívül egy munkaadó és egy alkalmazott tagból áll. Az elnököt és a bizottsági tagokat az illetékes önkormányzati szervezet időről-időre saját kebeléből választja.

Minden ipari és kereskedelmi szakmában, illetve munkakörre nézve lehetőleg külön vizsgáló bizottság szervezendő; a bizottságnak tagjai az illető szakmából választandók. A bizottságba csak olyan, iparostanuló tartására jogosított munkaadó, aki az illető szakban önállóan legalább egy év óta és csak olyan alkalmazott választható meg, aki az illető szakban mint segéd legalább három éve dolgozik.

Ha az illetékes önkormányzati szervezet a vizsgáló bizottság tagjainak megválasztását elmulasztja, az iparhatóság a bizottság tagjait, azok szabályszerű megválasztásáig terjedő joghatálylyal, kinevezheti.

303. §.

Az iparos- (kereskedő-) tanuló vagy annak munkaadója, illetve törvényes képviselője a vizsgáló bizottság által a vizsga eredményeképp megállapított minősítés, úgyszintén a tanviszonynak a 298. § alapján való meghosszabbítása ellen az értesítéstől számított tizenöt nap alatt a kerületi iparfelügyelőhöz felelkezhet.

Az iparfelügyelő az iparhatóság nyilatkozata alapján a tanulónak újabb megvizsgálását rendelheti el; e célból az illető vizsgáló bizottságot egy-egy az illető szakmából való munkaadó és alkalmazott taggal saját elnöklete alatt kiegészíti.

A tanulót ez a vizsgáló bizottság újból megvizsgálja és ennek eredménye alapján végérvényesen határoz a tanuló minősítése, illetve a tanviszony megszüntetése vagy meghosszabbítása felett.

Az iskola állapota.

A tanári testület tagjai és munkakörük.

1. *Walter* Károly, igazgató, az orsz. iparokt. tanács tagja, tanította a I. a), I. c), II. b) és III. a) b) osztályban a számtant, heti 8 ó, 13 év óta igazgatja ez iskolát.

2. *Havas* István, székesfővárosi tanító, a II. a) és II. b) osztályok főnöke, tanította a számtant az I. b), a II. a) és a magyart az I. b) és I. c) osztályban, heti 8 ó. 11 év óta tanít.

3. *László* Albert, az I. b) osztály főnöke, tanította a francia nyelvet mindkét csoportnál minden osztályban, heti 7 ó. 10 év óta tanít.

4. *Medveczky* Lajos, m. k. áll. főgymn. tanár, tanította a számtant az I. b) osztályban, heti 2 ó. 4 év óta tanít.

5. *Mitrovácz* Adolf szakelőadó, tanította a felszolgálást és illemtant a II. b) és III. b) osztályban, heti 2 óra. 8 év óta tanít.

6. Dr. *Szabó* Viktor, székesfőv. főreáliskolai tanár tanította az I. a) b) és c) osztályban a német nyelvet, heti 3 ó. 4 év óta tanít.

7. *Száva* János, székesfővárosi igazgató, a tanári testület képviselője a szakiskola felügyelő bizottságában és egyúttal a bizottság jegyzője, az I. a) o. főnöke, tanította az I. a), II. a), III. a) és III. b) osztályban a magyart és az üzleti fogalmazást, heti 6 ó. 13 év óta tanít.

8. *Török* István, szakelőadó, tanította a felszolgálást és illemtant a II. a) és III. a) osztályban, heti 2 ó. 13 év óta tanít.

9. *Vaszkó* György, székesfőv. polg. isk. igazgató, a III. a) és III. b) osztály főnöke, tanította a vegytant, természettant a III. a) és III. b) osztályban, heti 4 ó. 13 év óta tanít.

Az iskola működése.

A beiratkozás szeptember 6-án vette kezdetét és szeptember hó 15-én ért véget. A felügyelő bizottság határozata alapján azonban az évközben jelentkezett tanulók is felvétettek.

Beiratkozott összesen 335 tanuló.

Ez a létszám osztályok szerint így oszlott meg:

| | | | | | | |
|------------|----|-----|-----|----|------|----------|
| A. csoport | I. | 107 | II. | 45 | III. | 27 |
| B. „ | I. | 82 | II. | 47 | III. | 27 |
| Összesen: | | 189 | + | 92 | + | 54 = 335 |

Nemzetiség szerint:

| | magy. ném. e. ö. | | | | magy. ném. e. ö. | | | | magy. ném. e. ö. | | | | | |
|-------------|------------------|---|---|----|------------------|----|---|---|------------------|------|----|---|---|----|
| A. csop. I. | 79 | 2 | 1 | 82 | II. | 37 | — | — | 37 | III. | 23 | — | — | 23 |
| B. „ II. | 53 | 0 | 0 | 53 | II. | 33 | 1 | — | 34 | III. | 24 | 1 | — | 25 |

Vallás szerint:

| | rk. ref. á. gk. iz. ö. | | | | rk. ref. á. iz. ö. | | | | rk. ref. á. iz. ö. | | | | | |
|-------------|------------------------|---|---|--------|--------------------|----|---|--------|--------------------|----|---|---|---|----|
| A. csop. I. | 64 | 6 | 8 | 1 2 82 | II. | 27 | 3 | 4 3 37 | III. | 20 | 1 | 2 | — | 23 |
| B. „ I. | 36 | 5 | 8 | 0 4 53 | II. | 31 | 1 | 2 0 34 | III. | 22 | 1 | 2 | — | 25 |

Kimaradt:

| | | | | | | |
|------------|----|----|-----|----|------|--------|
| A. csoport | I. | 25 | II. | 8 | III. | 4. |
| B. „ | I. | 29 | II. | 13 | III. | 2 |
| Összesen | | 54 | + | 21 | + | 6 = 81 |

Felszabadultak:

| | | | | | | |
|------------|----|---|-----|---|------|-------|
| A. csoport | I. | — | II. | 2 | III. | 3 |
| B. „ | I. | — | II. | 0 | III. | 0 |
| Összesen | | — | + | 2 | + | 3 = 5 |

Létszám az év végén:

| | | | | | | |
|------------|----|-----|-----|----|------|----------|
| A. csoport | I. | 82 | II. | 37 | III. | 23 |
| B. „ | I. | 53 | II. | 34 | III. | 25 |
| Összesen | | 135 | + | 71 | + | 48 = 254 |

| Felsőbb osztályba léphet: | | Képesítőt nyert: | | |
|---------------------------|-------|------------------|---------|-------|
| A. csoport | I. 61 | II. 35 | III. 21 | |
| B. „ | I. 38 | II. 27 | III. 24 | |
| Összesen | 99 | + 62 | + 45 | = 206 |

| Ismétlésre utasított: | | | | |
|-----------------------|-------|-------|--------|------|
| A. csoport | I. 14 | II. 2 | III. — | |
| B. „ | I. 13 | II. 7 | III. 1 | |
| Összesen | 27 | + 9 | + 1 | = 37 |

| Nem osztályozható: | | | | |
|--------------------|------|-------|--------|------|
| A. csoport | I. 7 | II. — | III. 2 | |
| B. „ | I. 2 | II. — | III. — | |
| Összesen | 9 | + — | + 2 | = 11 |

| Igazolt mulasztások: | | | | |
|----------------------|---------|---------|----------|--------|
| A. csoport | I. 1344 | II. 382 | III. 239 | |
| B. „ | I. 825 | II. 408 | III. 346 | |
| Összesen | 2336 | + 790 | + 585 | = 3354 |

| Igazolatlan mulasztások: | | | | |
|--------------------------|--------|--------|---------|-----|
| A. csoport | I. 134 | II. — | III. 5 | |
| B. „ | I. — | II. 30 | III. 22 | |
| Összesen | — | + 30 | + 27 | = — |

A mulasztások összege: 3354

Mulasztott összesen: 233 tanuló.

Semmit sem mulasztott 21 tanuló.

8 hónapnál kevesebb ideig járt iskolába 67 tanuló.

Jutalmazások.

Jutalmazásokra a következő jutalmak állottak rendelkezésünkre:

1. Glück Frigyes 10,000 koronás „István-alapítványa“, melynek évi 400 kor. kamata utazási ösztöndíj adatik ki.
2. A Gundel-féle alapítvány kamata 80 kor.
3. A Rajágh- és Fänkl-féle alapítvány kamata 8–8 kor., összesen 16 kor.
4. François Lajos cs. és kir. udvari szállító, keresk. tanácsos, pezsgőgyáros 100 kor. adománya.
5. Gelléri Mór adományából i drb 10 kor. arany.
6. Glück Frigyes adományából az „Inyes mesterség“ című szakmunka több példánya.

A felügyelő-bizottság határozata értelmében a jutalmak közül a 2. és a 3. számúak mind könyvekben osztatnak ki.

És pedig: *Iparosok Olvasótára*, nagy kötet, több példányban; *Rottenhöfer: Szakácskönyv*, több példányban; „*Hasznos olvasmányok*“ több példányban

Jutalmazottak:

A Glück-féle 400 koronás utazási ösztöndíjat — a szokásos kijelölés és az ipartársulat hozzájárulása mellett — *Kurcz Béla* III a) oszt. tanuló, *Pelzmann Ferenc* úr üzletében nyerte el. A kitüntetett tanuló jövő évi március tizenötödikén a szokásos ünnep keretében kapja meg az összeget, ezután külföldi tanulmányútra köteles menni s utazása eredményéről beszámoló jelentést tartozik írni.

François Lajos 100 koronás adományát *Herrnfeld Tivadar* III b) oszt. tanuló nyerte.

Gelléri Mór 10 koronás arany adományát *Noszál Emil* III. a) oszt. tanuló kapta.

A többi jutalomban, melyeket könyvekben osztottunk ki, a következő tanulók részesültek, ki előmenetelért, ki meg szorgalmáért:

- a) osztályból *Hasznik János*, *Makk Lajos*, *Zircz Lajos*.
- b) osztályból: *Budai István*, *Hinner Nándor*, *Kiss József*, *Kiszivát Ede*, *Marx Dezső*, *Róth Albert*.

I. c) osztályból: *Holley Károly*, *Mang Kálmán*, *Pauletti Ernő*, *Rögl Henrik*, *Szloboda Ferenc*.

II. a) osztályból: *Benesics János*, *Dombó Lajos*, *Grüber Ignác*, *Közt György*, *Krizsán József*, *Pataky János*.

II. b) osztályból: *Braunauer Károly*, *Esch Antal*, *Mathesz Antal*, *Mitrovácz János*, *Szigethy József*.

III. a) osztályból: *Graf Antal*, *Schubert József*.

III. b) osztályból: *Nits Ferenc*, *Patát Lajos*.

A jutalmakért a nemesszívű adakozóknak ezúton is hálás köszönetet mond a bizottság.

Nevezetesebb események.

A beírás. A szeptember hó 15-én befejezett beírás eredményét a statisztikai adatok felsorolásánál már jeleztük.

A tanítás. A rendes előadások szeptember 15-én kezdődtek s minden akadály nélkül folytak tovább a tanév be-
zárásáig, június 6-ig.

Fegyelem. A tanoncok általában pontosan jártak iskolába, magaviseletük ellen semmi komolyabb kifogás nem merült fel; a tanulásban elért eredmény is általában kielégítő, amint ezt a statisztikai adatok is igazolják.

Adomány. Hogy szakiskolánk mily mértékben érdemelte ki a szaktársak elismerését, mint örvendetes tényt említjük, hogy özv. *Törley Józsefné* 2000 koronás alapítványt létesített iskolánknál, a vidéki vendéglős szakiskolákat látogató szorgalmas tanulók jutalmazására.

Fogadja az ügy érdekében hozott ezen nagylelkű áldozatáért úgy a felügyelő-bizottságnak, valamint a jutalmazandóknak nevében e helyütt is hálás köszönetünket.

Előléptetés. Tantestületünket is nagy öröm érte, mikor a főváros Tanácsa az 1907. június hóban megejtett választások alkalmával szakiskolánknál fennállása óta működő igen érdemes és kedves társunkat és mindnyájunk által szívből szeretett barátunkat *Száva Jánost* a székesföv. elemi iskolákhoz igazgatónak megválasztott. Kedves társunknak ezen valóban megérdemelt előléptetése felett érzett őszinte, igaz örö-
münknek kedves kötelességünknek ismerjük e helyen is kifejezést adni. Isten tartsa, Isten éltesse őt még igen soká ügyünknek javára!

Változás. Felügyelőbizottságunk ez évben két új erőt nyert *Maloschik Antal* ipartársulati alelnök és *Glück Erős* személyében. Mindketten régi kipróbált erők, akik eddig iparunk és a szakiskola javának és emelkedésének előmozdításában elévülhetetlen érdemeket szereztek. Szívből üdvözljük őket szakiskolánk vezetőségében.

Jubileum. Szakiskolánk igazgatója ez évben töltötte be 25-ik évi működését ipartársulatunknál. Ez alkalomból úgy a felügyelő-bizottság, valamint az ipartársulat, nemkülönben a győri vendéglőszakiskola felügyelő-bizottsága melegen üdvözölték ügyünk érdemes munkását. A „Magyar Szakácsok Köre“ tiszteletbeli tagjául választotta

A „Magyar Szakácsok Köre“ kérésére elhatározta az ipartársulat, hogy a jövő 1908—9. iskolai évben főnökök, segédek és a 4 évre szerződött szakácsstanoncok részére továbbképző tanfolyamot létesít.

A felügyelet. A felügyelő-bizottság a tanév folyamán 4 ízben tartott ülést s minden alkalommal behatóan tárgyalta a tett látogatások alapján előterjesztett tapasztalatokat, amelyek mindig az általános haladást konstatálták. 1907. december 10-én tartott ülésében tekintettel a beiratkozott tanulók nagy számára 1908. január 1-ével az I. c) osztály megnyitását határozta el, mely osztály felállításához az ipartársulat is hozzájárult.

Március 15-ét ez évben is a szokásos kegyelettel ünne-
peltük meg. *Walter Károly* igazgató méltatta a nap jelentőségét lelkes, hazafias beszédben. Ugyanekkor adta át a felügyelő-bizottság a múlt tanév végén az István-díjat nyert tanulóknak: *Szirák Mátásnak* a 413.48 kor. utazási ösztöndíjat.

Általános ügyek.

A szakiskola ügyeinek gondozója a *felügyelő-bizottság*, melynek tagjai:

1. *Glück Frigyes*, a Ferenc József-rend lovagja, székesfővárosi bizottsági tag, elnök.

Gundel János, a Ferenc József-rend lovagja, székesfővárosi bizottsági tag, a szakiskolát fentartó ipartársulat elnöke.

3. *Walter Károly*, a szakiskola igazgatója, a bizottság előadója.

4. *Száva János*, a tanári testület képviselője, a bizottság jegyzője.

5. *Förster Konrád*.

6. *Glück Erős*.

7. *Maloschik Antal*.

8. *Müller Antal*, székesfővárosi bizottsági tag.

9. *Kommer Ferenc*.

10. *Pelzmann Ferenc*, székesfővárosi bizottsági tag.

11. *Palkovics Ede*.

12. *Petánovits József*, székesfővárosi bizottsági tag.

13. *Städler Károly*, székesfővárosi bizottsági tag.

A bizottság az elmúlt tanévben 4 ízben tartott ülést, mely üléseken mindannyiszor behatóan tárgyalta az iskola egész ügykörét, az igazgató, a tanári testület képviselőjének jelentése s a tanári testület tanácskozási jegyzőkönyveiben foglalt előterjesztések, valamint az iskolát látogató egyes bizottsági tagok referálása alapján.

A szakiskola a lefolyt évben a következő *segélyekben* részesült:

1. A magas kormány évi segélye 1000 korona.

2. A székesfőváros évi segélye 1000 korona; úgy ezt, valamint a szükséges helyiségeket, fűtést, világítást a nagyérdemű Tanács ez évben is kegyesen megszavazta.

Fogadják az ügy és a bizottság nevében hálás köszönetünket.

Ide jegyezzük még a lefolyt tanévben tett kiadások végösszegét, mely szintén fontos adat arra nézve, hogy a konstátált eredményeket mily anyagi kiadások árán értük el. A kiadások végösszege: 5599 K 92 fillér volt.

Budapesten, 1908. június 6.

Száva János s. k.
jegyző.

Glück Frigyes s. k.
a szakiskola felügyelő-bizottságának elnöke.

Walter Károly s. k.
a szakiskola igazgatója.

Tudnivalók a jövő tanévre.

A jövő 1908/1909. iskolai évre a beiratás szeptember 9-én kezdődik és tart 15-ig, mindenkor d. u. 4^{1/2}–6^{1/2}-ig.

Tanköteles, tekintet nélkül korára, minden tanonc (borfiú, szakácsfiú, portás és szállodás).

A szeptember 15-éig be nem iratkozott tanoncokat a tanköteles tanoncok nyilvántartási lajstroma alapján, mint iskolakerülőket az illetékes kerületi előljáróságokhoz — mint elsőfokú iparhatóságokhoz — szakiskola igazgatósága haladéktalanul feljelenti.

A **rendes előadásokat** szeptember 16-án d. u. 4^{1/2} óra-
kor kezdjük meg.

A t. főnök urak (gazdák) figyelmébe ajánljuk az 1884. VII. t.-c. (ipartörvény) rendelkezéseit a tanoncok iskoláztatására vonatkozólag, úgyszintén az 1893. évi 33574. sz. min. rendeletet is.

A jelzett törvény és min. rendelet értelmében a szakirányú iskolába, mely kötelezett inasiskola gyanánt áll fenn, **minden vendéglős-tanoncnak járnia kell.**

A t. főnök urak (gazdák) figyelmébe ajánljuk továbbá azt is, hogy a székesfőváros tanácsának rendelete értelmében a kerületi előljáróságok *olyan vendéglős-tanoncnak, aki*

szakiskolai bizonyítványt felmutatni nem tud, nem adnak munkakönyvet.

A saját jól felfogott érdekükben óvakodjanak tehát a t. főnök urak olyan tanoncokat alkalmazni, akik nem tudják igazolni, hogy a szakiskolába jártak, vagy járnak. mivel — ismételjük — az ilyen fiúk munkakönyvet nem kapnak.

Budapest, 1908. június 6-án.

A Budapesti Vendéglősök Szakirányú Tanonciskolájának Igazgatósága:

Walter Károly s. k.
igazgató.

Ipartársulati ügyek.

Jegyzőkönyv, felvétel a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“ 1908. évi május hó 25-iki rendkívüli gyűléséről.

I. Gundel János ipartársulati elnök a gyűlés megnyitása után bejelenti, hogy a tanácskozás tárgyát a pincérek által a sertéshúsfélékre és a hentesárúkra kimondott bojkott képezi. Felkéri az egybegyülteket, hogy véleményüket nyilvánítsák, esetleg indítványt tegyenek.

Erre az egybegyültek rövid tanácskozás után a következő határozatokban állapodtak meg:

1. Minden vendéglős tartson üzletében sertéshúsféléket és hentesárúkat, mindezeket irassa be az étlapba és kötelezze az üzletében alkalmazásban levő pincéreket, hogy ezen étel-neműket is tartoznak a vendégeknek felszolgálni.

2. Az ipartársulat a következő átiratot intézi a budapesti pincéregylethez:

A budapesti pincéregylet a folyó évi május hó 19-én tartott együttes értekezleten is tapasztalhatta, hogy a vendéglősök, mindenkor készek munkásaikkal: a pincérekkel együtt működni. Ebből kifolyólag óhajtásuknak eleget téve, átiratot küldtünk a hentesipartestületnek, melyben kértük, hogy az áldásos béke érdekében munkásaival békés uton egyezséget kössön.

Tiltakozik azonban az ipartársulat előbb vázolt loyális felfogásának azon egyoldalú és téves magyarázata ellen, mintha kimondta volna azt, hogy a budapesti vendéglősökben sertéshúsféléket ne szolgáltatassanak ki. Pedig némely vendéglősben annyira ment a bojkott, hogy a pincérek a sertéshús és hentesárú felszolgálatát megtagadták, sőt sztrájkjal is fenyegetődtek. Ezen erőszakos eljárás ellen tiltakozik az ipartársulat és felkéri a t. pincéregyletet, hogy tagjait a kollektív szerződés 6. pontjának szigorú betartására figyelmeztesse, mely szerint minden eddig teljesített munkát, tehát a sertéshús felszolgálatát is kötelesek elvégezni. Ennek megtagadása a szükséges fegyelmet rontja, engedetlenséget képez, tehát a munkás által vállalt köteletség megszegését jelenti.

Alolirott ipartársulat reményli, hogy a budapesti pincéregyesület vezetősége ezen jogos és indokolt felszólalásnak haladék nélkül érvényt szerez.

3. A napilapokban azonnal közzéteendő a következő tudósítás:

A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata ma tartott gyűlésében elhatározta, hogy a napilapok téves közléseivel szemben tudomására hozza a nagyközönségnek, hogy sertéshúsféléket az összes vendéglősökben kiszolgáltatnak.

Ezen határozatok azonnali foganatosítására az elnökség felkérte, a gyűlés ezzel befejeztetett.

Kmft.

Jegyzőkönyv, felvétel a Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulatánál 1908. évi május hó 19-én, kedden délután tartott értekezletről.

Jelen voltak: Gundel János elnök, Malosik Antal alelnök, Lippert Lajos, Baar József, Ehm János, Doktor László, Hack István, Neusziedler Géza, Ébner Ferencz, Kamarás Mihály, Jajczai János, Márai Lajos, Kovács E. M., Kramer Miksa, Palkovics Ede, Nosek Ignác, Bittner Alajos választmányi tagok, dr. Solti Ödön ügyész és Poppel Miklós titkár; továbbá a Budapesti pincéregyesület vezetősége.

I. Gundel János elnök üdvözli a megjelenteket, megnyitja az értekezletet és bejelenti, hogy a mai rendkívüli értekezlet egybehívására a pincérek azon eljárása adott okot, hogy a vendéglőkben bojkott alá vették a hentesárúkat s a vendéglősöket — ellenkezés esetében — sztrájkjal fenyegetik.

Nézete szerint ez szimpatia-sztrájkot jelent, mert a hentesegédek sztrájkjával van összefüggésben. Ennélfogva felolvassa az ipartársulat és a pincéregyesület szerződésének idevágó pontjait, melyeknek értelmében a pincéregylet garanciát vállalt arra nézve, hogy a pincérek a szerződés tartama alatt — az általános politikai sztrájkot kivéve — semmiféle sztrájkot nem rendeznek. Ezek után azt a kérdést intézi a pincéregyesület vezetőségéhez, hogy a pincérek szerződés-ellenes eljárása a pincéregyesület, mint szerződött fél tudtával és beleegyezésével történt-e? és arra kéri a pincéregyesület vezetőségét, hogy szüntesse meg a bojkottot s befolyásával hasson a pincérekre a béke helyreállítása érdekében.

A pincéregyesület elnöke erre kijelenti, hogy az egyesület ezen ügyre semmiféle befolyást nem gyakorolt, azt nem intézte, sőt a mozgalomról előzetesen nem is volt tudomása s csak utólag értesült a bojkott kitöréséről, melyet a szabad szervezett rendezett. Különböleg megjegyzi, hogy sztrájkokról szó sincs s így a pincéregyesület szerződészegéssel nem vádolható.

A pincéregyesület részéről Schönher József, aztán Ladányi Kálmán, majd Porjesz Sámuel és Fáber Oszkár beszélnek, mind a mellett érvelvén, hogy a hentesmesterek követelése politikai tendenciával bírnak, mert a hentesegédek politikai jogaiktól akarják megfosztani, ezért vállaltak a pincérek is, mint az élelmezési szakmához tartozó munkások, a hentesegédekkel szolidaritást. Fáber végül kijelenti, hogy a pincérek között oly nagy a forrongás, hogy az egyesület vezetősége nem lenne képes a bojkottot megszüntetni, még a hentesmesterek el nem állnak követeléseiktől. Azért tehát azt javasolja a pincéregyesület nevében, hogy az ipartársulat a hentesipartársulatnál járjon közbe, vagy írjon át a béke helyreállítása érdekében.

Palkovics Ede választmányi tag, minthogy a tárgyalás elején nem volt jelen, némi felvilágosítást kér az ügyről, azután a pincéregylet javaslatát elfogadhatónak találja és azt a maga részéről pártolja.

Dr. Solti Ödön ipartársulati ügyész határozottan ellene nyilatkozik a közbenjárásnak, mert nézete szerint az beleavatkozás lenne egy másik ipartestület autonóm jogkörébe, a mi ott megütközést kelthetne. Az átiratküldést sem tartja most célszerűnek, mert a hentesipartestület azzal ügy sem foglalkoznék. Legjobbnak találja a kereskedelemügyi ministeriumban holnap, azaz 20-án, este 7 órakor tartandó békéltető tárgyalás eredményét bevárni s az ipartársulat is attól tegye függővé a további eljárást.

A pincéregyesület vezetősége azonban kijelenti, hogy a bojkott addig is fennmarad, mert azt ők úgy sem képesek megszüntetni.

Erre elhatározottat, hogy az ipartársulat a hentesipartestületéhez, a béke mielőbbi helyreállítása érdekében barátságos átiratot intéz. A további lépéseket pedig a kereskedelemügyi ministeriumban folytatott békéltető tárgyalás kimenetelétől teszi függővé.

Kmft.

A budapesti pincéregylet válasza:

A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok tekintetes ipartársulatának.

Mai postával érkezett becses soraikra vonatkozólag van szerencsénk értesíteni, hogy közös tárgyalásainak értelmében nemcsak a bojkott elterjedését, hanem még a hentesárúkra kimondott bojkott fenntartását is meggátoltuk, s amint az ipartársulat t. tagjai tapasztalhatták, éppen az egyület vezetőségének erélyes fellépésére a hétfői és keddi nap folyamán a rend az egész vonalon helyre állott.

Jelen soraik szíves tudomásulvételét kérve, maradunk kiváló tisztelettel:

A budapesti pincéregylet.

Hatósági végzések.

Rendelet az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló 1907. év XIX. törvénycikk életbeléptetése tárgyában. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 577.34/1907. szám. Valamennyi magyar országi törvényhatóságának

(Folytatás.)

Az országos pénztár azokat a biztosítási díjakat, melyeket a munkaadók folyó évi július hó 1-től a biztosítási szerződés átvételéig fizettek, a munkaadók javára beszámítja; joga van ezzel szemben arra, hogy azokat a kártalanításokat, melyek e biztosításból folyólag a folyó évi július hó 1-jétől bekövetkezett balesetek után fizetettek és a melyekre a biztosított alkalmazottak a törvény életbelépte után igényt nem támaszthatnak, a maga részére igényelhesse. A munkaadók tehát a kártalanítási követelést mindaddig, míg a szerződést az országos pénztár át nem veszi, érvényesíteni tartozik.

XIII.

A betegsegélyező pénztárak statisztikai adatszolgáltatása.

Az 1907. évi XIX. törvénycikk alapján fennálló kerületi munkásbiztosító pénztárak, valamint vállalati és magánegyesületi pénztárak, ugyszintén az idézett törvénycikk által felosztatott pénztárak a folyó évi január hó 1-től június hó 30-ig terjedő időszakra vezetett számadásaikat és statisztikai kimutatásaikat az erre nézve az 1891. évi XIV. törvénycikk alapján fennállott szabályok, s nevezetesen akkori hivatali elődöm 1896 évi január hó 6-án 87.021/895. sz. a. kelt rendelete értelmében, a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz legkésőbb folyó évi augusztus hó végéig beterjeszteni tartoznak.

Ha a felosztatott pénztárak számadásaikat és statisztikai kimutatásaikat felosztatásuk előtt nem állították össze, azok pótlásáról, fenmaradt vagyonuk terhére, a kerületi munkásbiztosító pénztárak intézkednek.

Az 1907. évi XIX. törvénycikk alapján fennálló pénztárak számadásaikat és statisztikai kimutatásaikat, más irányu szabályozásig, folyó év július hó 1-jétől kezdve is az eddigi módon tartoznak tovább vezetni.

Különfélék.

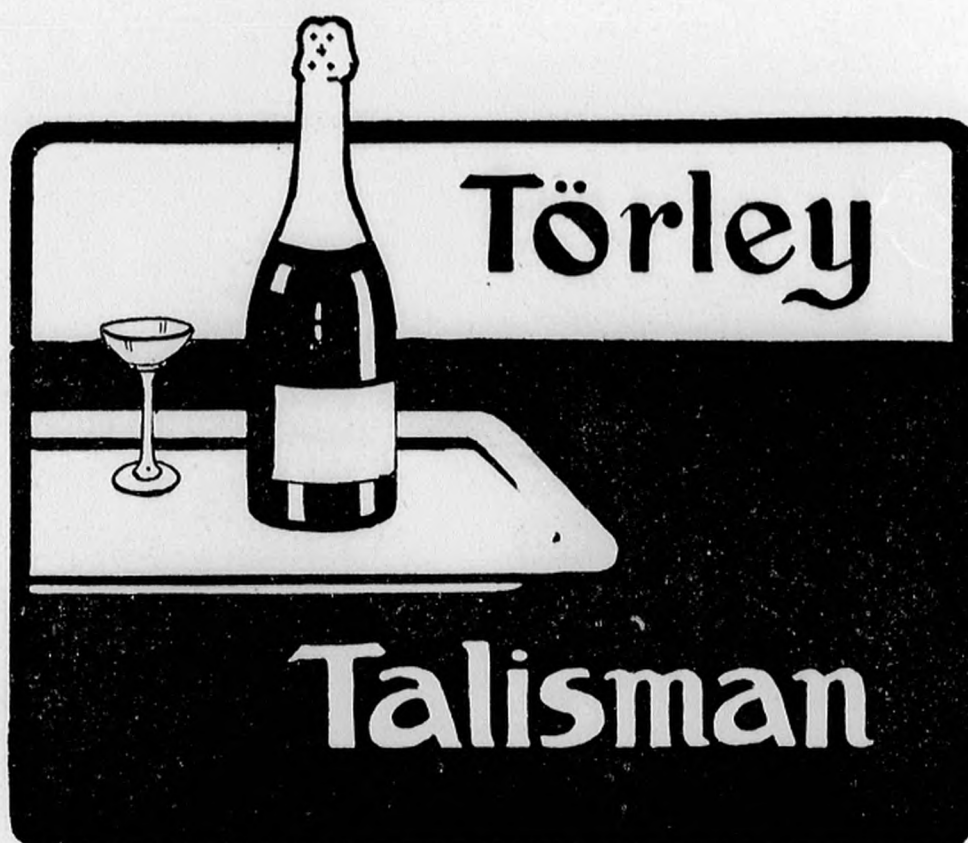
Az „Iparoktatás“ és „Az iparostanulók munkaviszonya“ az új ipartörvény-javaslatban. A fenti cím alatt jelent meg az új ipartörvény-javaslatnak — az iparoktatás és az iparostanulók munkaviszonyára vonatkozó — szakaszai külön lenyomatban. Ezen füzetkék hasznosan forgathatják az ipartestületek és szakegyesületek, valamint az iparoktatással foglalkozó hatóságok stb. stb. A füzetke ára — 50 fillér és kapható a Lampel-féle könyvkereskedésben Budapest, Andrassy-út 21. szám.

Vendéglősök pénteki összejövetelei:

- | | | | |
|--------|-------|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Junius | 5-én | özv. Schárhán Jánosné | vendéglőjében, VII. ker., Akácfa-utca 12. sz. |
| „ | 12-én | Schaffhauser Endre | vendéglőjében, I. ker., Fehérvári-út (ozsonna, hölgyek is résztvesznek.) |
| „ | 19-én | Ebner Ferenc | vendéglőjében, Aréna-út 106. sz. |
| „ | 26-án | Mehringer Rezső | vendéglőjében, Pécelen (ozsonna, hölgyek is résztvesznek.) |
| Julius | 3-án | Hroska János | vendéglőjében Kmetty-utca 11. sz. |

A „Jóbarátok társasága“ a következő sorrendben tartja szerdai társas összejöveteleit:

- | | | | |
|--------|-------|--------------------|----------------------------------------------|
| Junius | 3-án | Eisenbacher György | vendéglőjében, VIII. ker., Teleki-tér 8. sz. |
| „ | 10-én | Horváth István | vendéglőjében, IX. ker., Fővámter 10. sz. |
| „ | 17-én | Mohos Ferenc | vendéglőjében, X. ker., Hungária-út 289. sz. |
| „ | 24-én | Csuti Gyula | vendéglőjében, V., Váci-út 34. |



ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY SERFŐZŐDE

BUDAPEST—KÖBÁNYÁN.

Fennáll 1854 óta.

Az 1900. évi párisi világkiállításon collective a legnagyobb eredmél (Grand prix) kitüntetést nyert.
DISZOKMÁNY. 1885. ————— JURY-TAG 1896.

Városi iroda: VIII., ESZTERHAZY-UTCA 6. szám.

Ajánlja: ászok, király, márciusi világos, márciusi sötét, „bajor mód“, udvari „pilseni mód“, kétszeres márciusi világos és sötét, valamint bak-söreit, továbbá saját töltésű palacksöreit gőzpasteurizáló készülékkel s a legújabb technikai berendezésekkel felszerelt kőbányai palack-sör osztályából.

Ezen a legújabb technikai berendezésekkel fölszerelt serfőzödénknék évi gyártási képessége 400.000 hektoliter.

Az ország minden részében sörraktárosok által vagyunk képviselve; nagyobb raktáraink Arad-, Szeged-, Miskolc-, Kolozsvár-, Nagyvárad-, Nyiregyháza, Temesvár- és Debrecenben vannak.

Hordósör-megrendelés: Budapestre, telefon-szám 52—59.

Hordósör-megrendelés: Vidékre, telefon-szám 52—60.

Palacksör-megrendelés: telefon-szám 56—58.

WEISSENSTEIN MÓR

mészáros.

BUDAPEST LEGRÉGIBB CÉGE.

Alapítás éve: 1840.

Ajánlja az üzletében kapható csakis elsőrendű, hizott marha- és borjúhúsokat.
Különlegességek vendéglősök reggeljére és különös alkalmakra: hizott rostbeuf és borjúgerinc.

„SZANDRIK”

magyar ezüst- és fémárugyár részvénytársaság

Központ: Budapest, IV., Városház-tér 2.

Detail üzlet: IV., Váci-utca 10.

Gyár: Alsóhárom (Bars megye).

Nagy választék saját gyártmányu **alpakka és alpakka-ezüst** szálloda, vendéglő és kávéházi berendezésekben, melyekről szívesen szolgálunk árjegyzék vagy költségvetéssel.

Az ezüst mennyiségeért szavatosságot vállalunk.

„E szakmában egyedüli gyár hazánkban.”

DREHER ANTAL SERFŐZŐDÉI RÉSZV. TÁRS.
Aszok-, Márciusi { **Kiviteli Márciusi**
(világos és sötét) (barna)

S E R.

Megrendeléseket

a főzde mindenkor pontosan és a legnagyobb figyelemmel — az összeg előleges beküldése vagy utánvétele mellett — teljesít.

Nagyobb mennyiséget saját jégkocsijaiban szállít.

DREHER ANTAL SERFŐZŐDÉI RÉSZV. TÁRS.
Korona- { **Dupla Márciusi**
(a la Pilseni) és **Bakser.**

Ne hagyja magát reklámvizvel félrevezetni, hanem tartson az üzletében valódi „Ilona” artézi savanyuvizet. Egy és félliter ára 12 fillér.



Rendelési cím: „Artesia” budapesti vendéglősök szikviz és pezsgőitalok gyár részv.-társ., a városligeti artézi kút bérloji. VII., Egressy-ut 20/c.

Telefon 50—72.

Telefon 50—72.

MATTONI GYÓGY- ÉS VIZGYÓGY-INTÉZETE

GISSHÜBLER-PUCHSTEIN

Karlsbad mellett.

A MATTONI-féle giesshübler savanyuviz eredési helye.

Pneumatikus- és belélegző-kurák.

Mell- és idegbetegek, üdülők, rheumatikusok stb. számára.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legfinizáltabb érvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gőgebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest

TRANSYLVANIA SEC LOUIS FRANÇOIS & CO

Budafok. esászári és királyi udvari szállítók
Fülöp Szász Coburg Góthai Herceg Ö Fensége szállító. Budafok.

* 15 elsőrendű kitüntetés *



* * Hors Concours * *

FŐRAKTÁR:

BORHEGYI FERENC
Budapest, V., Gizella-tér I.

VÉ JEGY.

VEZÉRKÉPVISELŐK:

RÜDA és BLOCHMANN
Budapest, V., Akadémia-utca 16.

Sürgöncim: FRANÇOIS BUDAFOK.

Telefon BUDAFOK 15. szám.

A „Magyar Szakácsok Köre” ÉRTESÍTŐJE.

A KÖR EGYEDÜLI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

HELYKÖZVETÍTÉS. Körünk uralági szakács-tagjait a kör maga, egyéb szakácstagjait pedig a budapesti Szállodások és Vendéglősök ingyenes helyközvetítő irodája (Bpest, IV., Molnár-utca 5) helyezi el **DIJTALANUL.**

HIVATALOS HELYSÉGÜNK Budapesten, IV. ker., Hajó-utca 5. sz. a. van, ahol a Szerb kávéházban (Márk Károly kávéháza) van tagjaink rendes gyülekező helye. Rendes összejöveteleinket itt, üléseinket és értekezleteinket pedig minden hét keddjének délutánján a kör hivatalos helyiségében tartjuk.

LEVELEK, MEGKERESÉSEK, ÉRTESÍTÉSEK stb. akár az elnökségnek, akár pedig Beer József titkárnak címezve az Angol Királynő Szálloda (Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 1. sz.) küldendők. Választ váró levelekhez válaszbélyeg csatolandó.

„Menedékház-“ és „társ-alap.“

Körünk a közhasznú és humanus intézmények létesítése céljából maga elé szabott programnak megvalósítására törekedve: a tagtársak anyagi segélyezésére két nagy horderejű alapkövet tett le, melyek egyike hivatva van arra, hogy az elaggott vagy munkaképtelenné vált körtagoknak akkor, ha erre rászorulnak és érdemesekké válnak, olv menedéket biztosítson, ahol életük hátralevő napjait a minden napi megélhetés gondjaitól mentesítve tölthetik anélkül, hogy társaiknak vagy a köznek terhére válnának; másika pedig arra a célra szolgál, hogy indokolt esetekben alkalmi segélyt nyújtson bizonyos pénzösszegek kiutalásával azoknak, akik saját hibájukon kívül szorult anyagi helyzetbe jutnak.

Ezen két alapkő egyike a „Menedékház-alap“ másika a „Társ-alap“.

Körünk hervadhatlan érdemű elnökének, Pal-kovics Edének köszönhetjük első sorban, hogy e két, a magyar szakácsság jövőjére messze kiható alkotás alapozási munkája megkezdődhetett; de köszönhetjük azoknak a bpesti hasonszakmabeli munkaadóknak is, akik körünket, látva és tudva annak becsületes működését, anyagilag és erkölcsileg a tőlük telhető legnagyobb pártolásban részesítik.

Mint Értesítőnk előbbi közleményeiből ismeretes, menedékház-alapunk ez idő szerint 1000 koronából áll, melyet François Lajos pezsgőgyáros adományozott, társ-alapunk pedig 1200 koronából, melyet a bpesti szállodások és vendéglősök testületének 5 tagja, továbbá egy nagykereskedő, mindannyian tiszteletbeli tagunk, adtak össze.

Azt talán szükségtelen magyaráznunk, hogy bármily felemelő is a pártolónk részéről eddig megnyilvánult áldozatkészség és nagy az egyesek szempontjából a nemeskeblűleg adományozott összeg, mégis az eddig mindkét célra begyűlt pénz külön-külön és együttesen oly csekély az eszmék megvalósíthatására, életrekeltésére és gyakorlati kivihetőségére, hogy a meglevő tőkét, dacára, hogy a társ-alap jóvoltával már 2 tagunk élt, csak egy-egy kőnek tekintethetjük, melyeket a felállítandó épülethez kaptunk.

Tagadhatatlan, hogy minden humanus intézmény létesítésénél szerepe van a közjótékonságnak is, de

egy-egy társadalmi szakcsoportok a saját humanus céljaik megvalósíthatására nem támaszkodhatnak a könyöradományokra, melyeket körükön kívül állók zsebeiből koldulnak vagy koldulnának össze.

Csak ezen az alapon gyűjteni a kizárólag saját céljára: nemtelenség.

A Magyar Szakácsok Köre, hála Istennek, ma még abban a helyzetben van, hogy a saját jószántából is adakozhat oly intézmények létesítésére, melyek kizárólag a saját érdekét, a saját jövőjét szolgálják.

A magyar mentő-egyesületek jelszavával: „Mind-egyikünket érhet baleset“. hívom fel tagtársainkat és Magyarországot szakácsságát, hogy a megalapozásnak indult két intézményüket filléreikkel siessenek támogatni.

Jól tudom, hogy merényletet követek el kedves tagtársaink túlnyomó részének ily célokra hétszeres lakattal zárt bugyellárisa ellen, amikor néhány filléretet kérek akár az egyik, akár a másik alapra adományképpen akkor, amikor a köteles tagsági díjak befizetésére is a spanyol inquisitiót megközelítő eszközöket kell alkalmaznunk; de mégis reményem, hogy minden szakács ezekhez az alapokhoz, amelyek a maga sorsának biztosítására, javítására szolgálnak, nélkülözhető filléreivel hozzá fog járulni.

Édes, jó uraim! Nem nagy az áldozat. Havonként egyszer-kétszer 1-1 korona vagy kevesebb! Olyankor, amikor az élvezetnek meg sem kottyán, hogy az adományozandó pár fillérrel kevesebb jut rá.

Magyaros őszinteséggel: mulatozásuk, szórakozásuk alkalmával, amelyekre havonként bizony költenek és költhetnek egy pár koronákat, gondoljanak a „Mene tekel“-re és ha egy vig este alkalmából — t. b. a kivételnek — gördülnek a koronák; fogjanak meg egyet és küldjék be hozzánk vagy a menedékház-alap, vagy a társ-alap javára.

De, mégse! Nem koronákat, csak filléreket kérünk! Ezekből is lassan bár, de össze gyűlhet annak a sok téglának az ára, amelyekből épül majd az a ház, ahova, ha beállanak a szomorú következmények, nem egy szakács fog kíváncsni.

Becsülje meg magát a magyar szakácsság és

adakozzék filléreivel (bármily csekély összeget szívesen fogadunk) nem a bölcsője megépítéséhez; de a vég tisztességes biztosításához.*)

A nyugdíj.

A mult számunkban ezen cím alatt közlöttek folytatása képpen, tagjaink tájékoztatására leközlöm az említett nyugdíjgyesület alapszabályainak ama pontozatait, amelyek különösen érdekelhetik a belépni kívánókat.

Ezek a pontozatok tájékoztatást nyújtanak ama kötelezettségekről, melyek a tagokat terhelik és ama nagy előnyökről, amelyeknek a belépés által részeseivé válnak.

Rendes tag lehet minden feddhetlen életű férfi, a ki az egyesület címének megfelelő szakfoglalkozást űz, vagy ilyenben állandóan van alkalmazva, ha életének 14-ik évét betöltötte de az 50-iket túl nem haladta.

Az igazgatóság esetről-esetre 50 évnél idősebb szakfoglalkozást űzöt is felvehet az egyesület rendes tagjai közé.

Fel nem vehető az ily jelentkező, ha nem igazolja, hogy legalább 10 évig tagja volt a címnek megfelelő oly szakgyesületnek, mely a 6 §. a) pontja szerint az alaptőke gyarapításához vagyonával, vagy annak egy részével csatlakozott.

Az oly tagok, ha belépésüktől számított 10 év letelte előtt válnak munkaképtelenné, az igazgatóság által megállapítandó évi kegydíjban részesítendőek. A kegydíj azonban a biztosított nyugdíjösszeg 40%-át meg nem haladhatja.

A rendes tagok sorába való felvétel a választmányi székhelyeken a választmányok, más községekből jelentkezők felvétele az igazgatóság hatáskörébe tartozik.

Minden belépő tartozik jelentkezése alkalmával a bemondása alapján kitöltött felvételi jegyet két tanu előtt sajátkezűleg aláírni.**)

Az, aki tudva valótlan adatokat mond, vagy küld be, az egyesülettel szemben minden jogát, s a netalán befizetett járulékokra minden igényét elveszti.

Ezen rendelkezés a felvételi jegyeken feltüntetendő.

Minden rendes tagnak kötelessége az életviszonyaiban beállott változásokat, pl. katonai szolgálatra bevonulását, nősülést, önállóvá lételét stb. a változástól számított 30 nap alatt — az igényelhető kedvezmény elvesztésének terhe alatt — a tartózkodási helye szerint illetékes választmánynál bejelenteni.

A választmánynak felvételt megtagadó határozata ellen, az érteitéstől számított 20 nap alatt, a választmányoknál beadandó felebbezéssel lehet élni. A választmányok tartoznak e felebbezéseket a beérkezéstől számított 15 nap alatt az összes iratok és az elutasítás indokainak kapcsán az igazgatósághoz felterjeszteni, mely végérvényesen határoz.

Minden rendes tag 600 koronától 4000 koronáig terjedő nyugdíjat biztosíthat magának. Ezen kereten belül minden tag élet viszonyainak gondos mérlegelése mellett, szabadon választhatja meg a biztosítani óhajtott nyugdíj összegét.

A nyugdíjjal biztosított összeg az előző §. korlátain belül felemelhető vagy leszállítható, ha az illető ezt életviszonyaiban beállott változás indokából kéri. Ezen kérelem tárgyában a választmány, illetve az igazgatóság véglegesen határoz.

Azon tag, ki nyugdíjösszegét felemeltetni óhajtja, tartozik az eddig biztosított nyugdíjösszeg után fizetett és az újból biztosítani kívánt nyugdíjösszeg után a felemelés jóváhagyását követő hó első napjáig a biztosítás egész letelt idejére kiszámított tagdíjak különbözetét, kamat nélkül egy összegben a jóváhagyástól, ajánlott levélben vett értesítéstől számított 15 nap alatt lefizetni.

A tagság 15-ik éve után a nyugdíjösszeg felemelése nem engedélyezhető.

Jelen §. visszaható erővel ruháztatik fel.

*) Az adakozások Márk Károly pénztárhoz (Bpest, IV., Hajóutca 5. Szerb kávéház) küldendőek a cél megjelölésével. Az adományokat Értesítőnk-ben fogjuk nyugtatni.

**) Ily belépési nyilatkozatokat szívesen bocsájt a belépni kívánók rendelkezésére körünk titkára.

Ha a munkaképtelenség vagy elhalálozás a nyugdíj fel-emelését jóváhagyó határozat keltétől számított tíz évnél előbb következnek be, az igényelhető pénzbeli járandóság kiszabásánál csak a felemelés előtti összeg vehető figyelembe; a különbözetnek már lefizetett havi részletei azonban a tagnak, illetve özvegyének vagy árváinak egy összegben visszatérítendőek.

Leszállítás esetében a tagdíjakból visszatérítésnek nincs helye.

A belépő rendes tagoknak jogukban álli belépésüktől legfeljebb öt évre visszamenőleg a letelt időre esedékes tagdíjaknak és 5% késedelmi kamatoknak az engedély kézbevételeitől 30 nap alatt egy összegben utánfizetés ellenében nyugdíjjogosultságot biztosítani, ha a kérelmező jó egészségi állapotát orvosi bizonyítvánnyal igazolja.

A rendes tagok a következő járulékokat fizetik: a) felvételi díjat, b) kezelési illetéket, c) tagsági díjat.

Felvételi díj fejében a jelentkezésnél előre a biztosítási kívánt nyugdíj összeg 1%-a fizetendő; felemelés esetében a különbözet 1%-a pótlendő, leszállítás esetében a különbözet után megtérítésnek helye nincs.

Kezelési illeték fejében a biztosított nyugdíjösszeg 1/4%-a fizetendő évenként. Ezen illeték a tagsági díjjal fizetendő.

Tagsági díj fejében minden rendes tag, amennyiben belépésekor életének 35-ik évét túl nem haladta, a nyugdíjjal biztosított összeg hét és háromnegyedszázalékát, amennyiben pedig 35-ik életévét betöltötte, de az 50-iket túl nem haladta, a nyugdíjjal biztosított összegnek nyolc és fél százalékát fizeti előzetes egyenlő havi részletekben.

A díj táblázat lesz.

I. 35 éves korig.

| A nyugdíjjal bizt. összeg | Felvételi díj | Tagsági díj fejében | | Kezelési ill. | Tagsági díj évi összege | | Kezelési díj évi összege | | Összes évi járulék | | Havonként fizetendő | | 35 év után havi nyugdíj | |
|---------------------------|---------------|---------------------|-----|---------------|-------------------------|----|--------------------------|-----|--------------------|----|---------------------|-----|-------------------------|----|
| | | K | % | | kor. | f. | kor. | f. | kor. | f. | kor. | f. | kor. | f. |
| 600 | 6 | 7.75 | 1/4 | 46 | 50 | 1 | 50 | 48 | — | 4 | — | 50 | — | |
| 800 | 8 | " | " | 62 | — | 2 | — | 64 | — | 5 | 34 | 66 | 66 | |
| 1000 | 10 | " | " | 77 | 50 | 2 | 50 | 80 | — | 6 | 66 | 83 | 32 | |
| 1200 | 12 | " | " | 93 | — | 3 | — | 96 | — | 8 | — | 100 | — | |
| 1400 | 14 | " | " | 108 | 50 | 3 | 50 | 112 | — | 9 | 34 | 116 | 66 | |
| 1600 | 16 | " | " | 124 | — | 4 | — | 128 | — | 10 | 66 | 133 | 32 | |
| 1800 | 18 | " | " | 139 | 50 | 4 | 50 | 144 | — | 12 | — | 150 | — | |
| 2000 | 20 | " | " | 155 | — | 5 | — | 160 | — | 13 | 34 | 166 | 66 | |
| 2200 | 22 | " | " | 170 | 50 | 5 | 50 | 176 | — | 14 | 66 | 183 | 32 | |
| 2400 | 24 | " | " | 186 | — | 6 | — | 192 | — | 16 | — | 200 | — | |
| 2600 | 26 | " | " | 201 | 50 | 6 | 50 | 208 | — | 17 | 34 | 216 | 66 | |
| 2800 | 28 | " | " | 217 | — | 7 | — | 224 | — | 18 | 66 | 233 | 32 | |
| 3000 | 30 | " | " | 232 | 50 | 7 | 50 | 240 | — | 20 | — | 250 | — | |
| 3200 | 32 | " | " | 248 | — | 8 | — | 256 | — | 21 | 34 | 266 | 66 | |
| 3400 | 34 | " | " | 263 | 50 | 8 | 50 | 272 | — | 22 | 66 | 283 | 32 | |
| 3600 | 36 | " | " | 279 | — | 9 | — | 288 | — | 24 | — | 300 | — | |
| 3800 | 38 | " | " | 294 | 50 | 9 | 50 | 304 | — | 25 | 34 | 216 | 66 | |
| 4000 | 40 | " | " | 310 | — | 10 | — | 320 | — | 26 | 66 | 323 | 33 | |

II. 35—50 éves korig.

| A nyugdíjjal bizt. összeg | Felvételi díj | Tagsági díj fejében | | Kezelési ill. | Tagsági díj évi összege | | Kezelési díj évi összege | | Összes évi járulék | | Havonként fizetendő | | 35 év után havi nyugdíj | |
|---------------------------|---------------|---------------------|-----|---------------|-------------------------|----|--------------------------|-----|--------------------|----|---------------------|-----|-------------------------|----|
| | | K | % | | kor. | f. | kor. | f. | kor. | f. | kor. | f. | kor. | f. |
| 600 | 6 | 8.5 | 1/4 | 51 | — | 1 | 50 | 52 | 50 | 4 | 38 | 50 | — | |
| 800 | 8 | " | " | 68 | — | 2 | — | 70 | — | 5 | 84 | 66 | 66 | |
| 1000 | 10 | " | " | 85 | — | 2 | 50 | 87 | 50 | 7 | 30 | 83 | 32 | |
| 1200 | 12 | " | " | 102 | — | 3 | — | 105 | — | 8 | 76 | 100 | — | |
| 1400 | 14 | " | " | 119 | — | 3 | 50 | 122 | 50 | 10 | 22 | 116 | 66 | |
| 1600 | 16 | " | " | 136 | — | 4 | — | 140 | — | 11 | 68 | 133 | 32 | |
| 1800 | 18 | " | " | 153 | — | 4 | 50 | 157 | 50 | 13 | 14 | 150 | — | |
| 2000 | 20 | " | " | 170 | — | 5 | — | 175 | — | 14 | 60 | 166 | 66 | |
| 2200 | 22 | " | " | 187 | — | 5 | 50 | 192 | 50 | 16 | 06 | 184 | 32 | |
| 2400 | 24 | " | " | 204 | — | 6 | — | 210 | — | 17 | 50 | 200 | — | |
| 2600 | 26 | " | " | 221 | — | 6 | 50 | 227 | 50 | 18 | 96 | 216 | 66 | |
| 2800 | 28 | " | " | 239 | — | 7 | — | 245 | — | 20 | 42 | 233 | 32 | |
| 3000 | 30 | " | " | 255 | — | 7 | 50 | 262 | 50 | 21 | 88 | 250 | — | |
| 3200 | 32 | " | " | 272 | — | 8 | — | 280 | — | 23 | 34 | 266 | 66 | |
| 3400 | 34 | " | " | 289 | — | 8 | 50 | 297 | 50 | 24 | 80 | 283 | 32 | |
| 3600 | 36 | " | " | 306 | — | 9 | — | 315 | — | 26 | 26 | 300 | — | |
| 3800 | 38 | " | " | 322 | — | 9 | 50 | 334 | 50 | 27 | 27 | 316 | 66 | |
| 4000 | 50 | " | " | 340 | — | 10 | — | 350 | — | 29 | 29 | 333 | 32 | |

Azon tag, ki tartós betegség vagy igazolt szegénység esetében tagsági kötelezettségének eleget nem tehetne, az illetékes választmán tól a havi járulékok befizetésére 4 hónapi halasztást nyerhet. Ha a jelzett akadály ezen idő leteltével sem szűnt volna meg, a választmányok a halasztást még kétszer megújíthatják, de egy évnél tovább terjedő halasztást csupán az igazgatóság engedélyezhet.

A halasztás tartama alatt esedékessé vált tagdíjakat és azok 5%-os kamatait a választmányok által meghatározandó egyenlő havi részletekben kell a halasztást nyert tagnak utánfizetni.

Azon tag, ki — tartós betegség, vagy igazolt szegénység esetét kivéve — a havi járulékokkal hat hónapon túl késedelemben marad, az esedékes részleteknek 15 nap alatti megfizetésére két ízben ajánlott levélben felszólítandó azzal, hogy nem fizetés esetén a tagok sorából töröltetni fog és hogy a befizetett járulékoknak $\frac{1}{3}$ -át csupán azon esetben fogja visszakapni, ha tagsági kötelemeinek három éven át pontosan eleget tett.

Kétszeri sikertelen felszólítás után a választmányok az igazgatóságnak, a póstai feladóvevények csatolása mellett, jelentést tesznek. Az igazgatóság a késedelmes tagot a törzskönyvből törli és erről a legközelebbi közgyűlésnek jelentést tesz. Minden egyes felszólításért 50 fillér díj fizetendő. Ezen díjak a kezelési illetéknél számolandók el.

Minden rendes tag havonként előre fizetendő nyugdíjra tarthat igényt, ha:

- legalább 10 beszámítható tagsági évvel bír és testi vagy szellemi fogyatkozásai következtében munkaképtelenné válik;
- 35 beszámítható tagsági évvel bír.

A nyugdíjjogosultság kezdete azon hónap első napjától számítandó, melyben a tag tagdíjfizetését megkezdette.

Nem számítható be azon idő, melyre tagsági díj nem fizettetett.

Nem számítható be azon idő, melyet valami más életpályán tölt. Ha valamely rendes tag az egyesület címének meg nem felelő valamely más életpályára tér át, ezen körülmény a tagsági viszonyt a már szerzett jogok fentartásával megszakítja és amennyiben utóbb a szakfoglalkozáshoz visszatérve tagsági kötelemeinek folytatólag megfelel, az újabb jelentkezéstől fogva eltöltendő idő előbbi tagsági idejéhez hozzászámítandó.

Ha valamely rendes tag 10 beszámítható tagsági év után lép át más életpályára és itt munkaképtelenné válik, az őt illető nyugdíjban részesítendő.

A katonai szolgálati idő tartama csupán akkor számítható be, ha:

- a szolgálattételre behívott rendes tag bevonulását követő legkésőbb 30 nap alatt illetékes választmánya útján az igazgatóságnak jelentést tesz;
- szolgálati idejének leteltével legkésőbb 6 hó múlva a címnek megfelelő valamely szakfoglalkozáshoz visszatér és a körülményt az illetékes választmánynak bejelenti;
- az esedékessé vált tagsági járulékokat 36 havi egyenlő részletben utánfizeti.

A nyugdíjazást rendszerint, az arra jogosított kérelmére az igazgatóság rendeli el. A kérvényeket a választmányoknál kell benyújtani; ezek kötelesek a felterjesztést saját véleményük kapcsán 7 nap alatt fogantatosítani.

A nyugdíj összege 10 beszámítható tagsági év után a kikötött nyugdíj 40%-a, 10—30 évig minden beszámítható év után $2\frac{1}{2}$ %-a, az utolsó 5 évre további 2%-a, úgy, hogy 35 évi tagság után évenként az egész kikötött nyugdíj folyósítandó.

A nyugdíjazottak a választmányok felügyelete alatt állanak. A választmányok a nyugdíjazás indokainak fennállásáról, ezen és a *b*) pont esetében a nyugdíjazott életben létéről alkalmas módon meggyőződést szereznek és szükség esetén az igazgatóságnak azonnal jelentést tesznek.

A nyugdíj az *a*) pont esetében a kérvény benyújtásának napjától, a *b*) pont esetében a jogcím beálltától fogva folyósítandó.

Ha azonban a *b*) pont szerint nyugdíjra jogosult kérvényének

beadásával egy évnél tovább késik, a nyugdíj a benyújtás napjától fogva folyósítandó.

A nyugdíj, különbeni beszüntetés terhe alatt, se át nem ruházható, sem el nem zálogosítható.

Végkielégítésre van igénye azon rendes tagnak, aki tíz beszámítható tagsági év előtt testi vagy szellemi fogyatkozásai miatt munkaképtelenné válik.

Végkielégítés a nyugdíj mintájára rendelendő el.

Végkielégítés fejében egyszer s mindenkorra minden beszámítható rendes tagsági évért a kikötött nyugdíjnak 10%-a állapítandó meg.

A végkielégítésben részesített tag a rendes tagok sorába újból csak az esetben vehető fel, ha a végkielégítéskép felvett összeget 5% kamatával együtt 36 havi egyenlő részletben visszafizeti. Az újból belépésig eltelt idő a rendes tagsági időbe még az esedékessé vált tagsági díjak pótlása esetén sem számítható be.

Nyugdíjra igényt tarthat az özvegy, kinek férje vagy részesült már nyugdíjban, vagy a nyugdíj őt megilletné, ha:

- a házasságkötés a férj nyugdíjazását megelőzte;
- férje a házasságkötés idejében 50-ik életévét meg nem haladta?
- férjével annak elhalálása idejében közös háztartásban élt;
- erkölcsös életet folytat.

Az özvegyi nyugdíj felét teszi annak, mire a férjnek igénye volt, vagy lett volna. Amennyiben azonban az így kiszámított nyugdíj évi 150 koronát el nem érne, az igazgatóság a választmányok javaslatára ezen összegben állapítja meg.

Az özvegyi nyugdíj a férj elhalálását követő hónap elsejétől havonkénti előzetes részletekben folyósítandó.

Megszűnik az özvegyi nyugdíj, ha:

- az özvegy újból férjhez megy;
- veszett életet folytat;
- a bíróság által büntett vagy megbecstelenítő vétség miatt szabadságvesztés-büntetésre ítéltetik.

Elhalt nyugdíjgyesületi tagoknak nyugdíjaztatásukat megelőzőt házasságukból származott törvényes vagy törvényesített gyermekeik 14-ik életévük betöltéséig nevelési járulékból részesülnek, melynek fejében:

- amíg az anya vagy mostoha anya élteben van, minden gyermeke 10%-át nyeri azon nyugdíjnak, melyet az atya élvezett vagy igényelhetett volna, de az özvegy nyugdíja és a neveltetési járulékok együttesen a férj nyugdíját felül nem haladhatják.

Az anya újból férjhezmenetele a gyermekek további segélyezésére befolyással nincsen.

- Egyesületi tagoknak teljesen árva gyermekei egyenként 15%-át nyerik az atya nyugdíjának, de összesen ennek 90%-át tul nem haladhatják.

Megszűnik a tagság:

- halál
- kizárás folytán, és végül
- a 31. §. esetében.

Kizárandó az egyesületből az, a ki büntett vagy megbecstelenítő vétség miatt jogerejüleg bűnösnek ítéltetik.

A kizárás folytán a kizártnak vagy jogutódainak a befizetett járulékok $\frac{1}{3}$ -a visszatérítendő.

Kizárható az egyesületből:

- a ki összeférhetlen természete által a tagok közti jó egyetértést veszélyezteti;
 - a ki a kar jó hírnevét elhomályosító tettet követ el;
 - a ki botrányt okozó, kicsapongó életmódot folytat.
- Ezen kizárás esetében a befizetett tagsági díjak $\frac{1}{3}$ -a a kizártnak visszafizetendő.

Az egyesülési és gyülekezési jog Németországban.

Abban a nagy társadalmi forrongásban, mely a mai kort állandó izgalomban tartja, a legnagyobb szerepet kétségen kívül a munkásszakszervezetek viszik. A szakszerve-

zetek az európai államok kormányainak majdnem mindenütt nemcsak sok kellemetlenséget, de sok gondot is okoznak.

A szakszervezeti intézmény tudvalevően legerősebben Németországban van kifejlődve, ahol a különböző szakmájú egyesületek immár több mint 3 millió tagot számlálnak. Utánuk nyomban az osztrákok következnek, mintegy 200.000 taggal és magában Bécsben 43 központi egyesület, 13 helyi egyesület és 493 helyi csoport működik.

Hogy a szocializmus és a szövetkezeti eszme mennyire terjed Ausztriában, arra nézve jellemző, hogy még az otthoni munkásnők is szakszervezetbe tömörültek és már 1906-ban 1 központtal, 22 helyi csoporttal működtek, és közülök 1176-an voltak szervezve. Az osztrák szakszervezetek öt fillértől kezdve 1 koronáig terjedő járulékot szednek tagjaiktól *hetenként*, de sztrájkok és kizárások esetén póttjárulékot is kivetnek a tagokra. Ez a rendszer egyébiránt minden államban uralkodik és a szakszervezetek vezetőiről *határozottan el lehet mondani, hogy bort isznak és vizet prédikálnak, mert hiszen ők kiabálnak legjobban a megadóztatás ellen és ők maguk is adót szabnak ki a tagjaikra.*

Hogy pedig ez a pártadó évről-évre emelkedik, mutatja, hogy pl nálunk a nemzetközi szociáldemokraták pártkasszájába 1905-ben 3535 korona, 1906-ban 13.000 korona és 1907-ben 27.000 korona folyt be pártadó fejében. Az osztrák szakszervezetek összes bevétele 1906-ban 6.982375 korona volt és ebből 1.855.313 koronát a sztrájkoló, 63.767 koronát a megrendszabályozott tagok kaptak, 2.237.739 koronát pedig segélyezési célokra fordítottak. Az egyesületi célokra szánt összeg (művelődés, *agitáció, szervezkedés, igazgatási költségek stb.*) közel 4 millió koronára rugott. Ezen óriási kiadások mellett, melyekből egy balkáni kisebb állam budgetje majdnem kitelik, még mindig maradt az osztrák szakszervezeteknek feleslegük, vagyonuk pedig már 9—10 milliót képvisel.

Visszatérve a németországi szakszervezetekre, ezek egészen az utóbbi időkig a sztrájk körül fejtettek ki nagy tevékenységet és 1906-ban nem kevesebb mint 3184 támadó sztrájkot intéztek munkaadóik ellen. Ezek a sztrájkok nem kevesebb mint 16.240 üzemet sujtottak és az azokban résztvett 685.539 munkás közül 113.021 *husz évnél fiatalabb volt.* A sztrájkok miatt a német birodalom sztrájkstatisztikája szerint *24.433 olyan munkás akadt, akik akaratlanul kénytelenek voltak szünetelni,* az elmaradt munkabé **pedig 25 millió márkát** tett ki.

A munkabeszüntetésekkel keletkezett zavargások miatt az ügyészség 590-szer, a rendőrség pedig 804-szer vetette magát közbe.

Eme szomorú viszonyok, melyek már Németország iparát kezdték veszélyeztetni, arra indították a birodalmi kancellárt, hogy a múlt év elején törvényjavaslatot nyújtott be a birodalmi gyűlésnek, melyben az ipari szakegyesületeket szabályozza. Az indokolásban kiemelte a kancellár, hogy a polgári törvénykönyv rendelkezései a nem gazdasági üzletüzemre irányuló, hanem az eszményi célú szakegyesületek és különösen a munkás szakegyesületek szabályozásának már nem felelnek meg. A német polgári törvénykönyv szerint ugyanis az eszményi célokat követő egyesületek a jogképeséget bizonyos általános feltételek teljesítésével szerezték meg. A jogképeséggel nem bíró egyesületek helyzete sok tekintetben igen hátrányos volt a perrendtartásban, többek között perelhetők voltak, de nem perelhettek. A jogképeség tehát nagy értékkel bír a szakegyesületekre és mindegyik iparkodik ezt megszerezni.

A német országos törvény rendelkezései szerint azonban az olyan szakegyesület, mely politikai célt követ, vagy hatósági engedély nélkül alakított, meg nem engedhető vagy betiltható. Az ipari szakegyesületekről szóló törvény tehát a jogi képeséget csak azoknak a szakszervezeteknek adja meg, melyeknek a célja kizárólag csakis a tagok szakmájával közvetlenül összefüggő közös ipari érdekek védelmére és előmozdítására, vagy amellet a tagok segélyezésére irányul. Az egyesület alapszabályaiban megjegyzendő, hogy az egyesület mint szakegyesület alakult és annak 10 éven aluli munkások tagjai nem lehetnek.

A jogképeséget a közigazgatási hatóság megvonja, ha az egyesület eltér az alapszabályokban foglalt és eredeti céljától, avagy ha oly munkabeszüntetést, vagy munkáskizárást idéz fel vagy mozdít elő, mely a birodalom, vagy valamely szövetséges állam biztonságát veszélyezteti, avagy közérdeket sért.

A szakegyesületek előjárósága, ugyszintén az egyesületi szervek tagjai három hónapig terjedhető fogházzal és ezer márká pénzbürtéssel büntetendők, ha a bejelentésekbe, kimutatásokba, tagjegyzékekbe tudva hamis adatot vesznek fel, vagy ha az egyesület vagyonát oly pénz- vagy rendbüntetés kifizetésére használják fel, mely az egyesület vagy valamely szervének egy tagjára alkalmaztatott. Ezekhez a pontokhoz nem kell kommentár és világosan beszélnek. A birodalmi kancellár intenciója a törvényben az volt, hogy a politikát — amennyire csak lehetséges — kikapcsolja a szakszervezetek ügyköréből.

A nemrég lezajlott német szocialista utcai tüntetések azonban, melyek a választói jog kiszélesítését — akárcsak nálunk — célozták arra indították a német birodalmi kormányt, hogy a gyülekezést is szabályozza.

Az erre vonatkozó kormányjavaslat főbb pontjaiból, melyek érdekes fényt vetnek a német viszonyokra, kiemeljük a következőket:

A birodalom minden honosának joga van a büntető-törvénykönyvbe nem ütköző egyesületet alkotni és gyülekezni.

Aki a közügyek tárgyalása céljából nyilvános gyűlést kíván rendezni, köteles azt legalább 24 órával előbb a hely és idő megjelölésével a rendőrhatalóságnak bejelenteni.

A szabad ég alatt tartandó összejövetelhez a rendőrség engedélye szükséges.

Ugyanez áll a nyilvános utakon vagy tereken tartandó folvonulásokra is.

Az engedélyt a rendező a fölvonulás előtt legalább 48 órával köteles kérelmezni.

Ha a közrend és közbiztonság megzavarása várható, az engedély megtagadandó.

A vezető köteles a nyugalom és rendről gondoskodni.

Senki se jelenhetik meg fegyveresen nyilvános gyűlésen vagy fölvonuláson, hacsak az illető hivatásánál fogva nincs arra felhatalmazva.

A javaslat felsorolja, hogy a rendőrség meghatalmazottjai mely esetekben oszlatathatják fel a gyűlést, avagy mikor vonhatják meg a szónokoktól a szót. Ezek közé tartozik az az eset is, ha az illetők nem a német nyelvet használják.

Az ipari szakegyesületekre vonatkozó törvény megemlíti, hogy azoknak sokszor majdnem lehetetlen a politikai és szociálpolitikai kérdések elől elzárkózni és a törvényjavaslat nyújt is ebben az irányban bizonyos engedményeket, de viszont kiemeli, hogy a politikai egyesületek működése kivétel nélkül a legszűkebb korlátok közé szorítandó. Az államhatalom jogosítva van — mondja a javaslat indokolása — a gyűlések és egyesületek felett szigorú felügyeletet gyakorolni, azokat szükség esetén feloszlatni.

Ezek az intézkedések ezideig a német szövetséges államokban különbözők voltak és hol gyengébben, hol pedig szigorúbban bírálták el, most azonban a birodalmi kormány egységes törvényben akarja az egyesületi és gyülekezési jogokat szabályozni és a szövetkezeti államok partikuláris joga csupán a vallási gyűlésekre, a templomi fölvonulásokra, körmenetekre és zarándoklatokra lesz irányadó.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy a német birodalmi kormány a legintenzívebb szociálpolitikát folytatja és hogy különösen az egyesülésre és gyülekezésekre fektet igen nagy súlyt. *Nincs igazuk tehát a mi nemzetközi szociálista vezetőknek, akik éppen most szóval és nyomtatásban hirdetik, hogy a szakszervezeteket rendszabályozni és feloszlatni csak Magyarországon szabad és lehetséges, mert ime még a hatalmas és milliókat számláló német szakszervezetek ellen is megcselekszi azt az államhatalom, ha azok működése a közrend és közbiztonságba ütközik.*

(P. H.)

